

Verksamhetsplan

2012

Folkbildningsrådet

Innehåll

Verksamhetsplan 2012	4
Inledning	4
Övergripande mål	4
Prioriteringar	5
Uppgifter	5
– Inom medlemsuppdraget	5
– Inom myndighetsuppdraget	5
Styr- och policydokument från Folkbildningsrådet och dess medlemmar	6
Styrdokument från staten	6
Beslutande och beredande organ	7
Folkbildningspolitik och omvärldsbevakning	8
Kommunikation	9
Bidragsfördelning	10
Verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete	11
– Verksamhetsuppföljning	11
– Kvalitetsarbete	12
Nationella utvärderingar	12
Medlemsuppdrag	14
– Folkbildningsnätet	14
– Folkhögskolornas informationstjänst	15
– Folkhögskolornas studeranderättsliga råd	15
Administration	16
Kansli	16
Finansiering	17
Budget 2012	18

Verksamhetsplan 2012

Verksamhetsplanen utgör riktlinjer för styrelsens och kansliets arbete under 2012.

Inledning

Under 2012 ska Folkbildningsrådet utarbeta ett gemensamt folkbildningspolitiskt idédokument om folkbildningens framtida roll och uppgifter samt organisation, finansiering och styrning av folkbildningen. Grunden för dokumentet är den omfattande diskussion som förts i studieförbund och folkhögskolor utifrån samtalsunderlaget *Folkbildningens Vägval & Vilja*. Det folkbildningspolitiska dokumentet, som ska antas vid höstens representantskapsmöte, ska vara ett underlag till regeringens kommande regeringsskrivelse 2013/14.

Folkbildningsrådet har, som sektorsmyndighet på folkbildningsområdet, ansvar för att säkerställa att nuvarande modell för stöd till folkbildningen bibehålls och utvecklas. Folkbildningsrådets roll att förvalta och värna samhällssystemet för stöd till folkbildningen ska utvecklas under 2012. Folkbildningens verksamhet och pedagogiska metoder lockar ständigt nya deltagare. Varje år kommer många nya deltagare till studieförbundens verksamhet och söktrycket till folkhögskolan är fortsatt högt. Samtidigt har kommunernas bidrag till studieförbunden minskat och flera landsting/regioner ställer egna nya villkor för stödet till folk-

högskolorna. En huvuduppgift under 2012 är att markera det kommunala och landstingskommunala ansvaret för att alla medborgare ska ha tillgång till folkbildning. Folkbildningsrådet ska ta initiativ till dialog med kommun- och landstingsföreträdare i syfte att nå en högre grad av samsyn om värdet av studieförbundens och folkhögskolornas insatser i samhället.

2012 träder nya fördelningsmodeller för statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund i kraft. En viktig uppgift för Folkbildningsrådet är att informera om och implementera de beslutade modellerna. Under året kommer också utvärderingen av de nya systemen för statsbidrag till studieförbund och folkhögskolor, som påbörjades 2010, att presentera två delrapporter, en avseende planering och framtagning av modellerna och en som handlar om implementeringen.

Övergripande mål

De övergripande målen för Folkbildningsrådets verksamhet har angetts av medlemmarna – Folkbildningsförbundet (FBF), Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Folkbildningsrådet ska vid sin fördelning av statsbidragen samt uppföljning och utvärdering av

verksamheten sträva efter att uppfylla statens fyra syften med statsbidrag till folkbildningen. Dessa är:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Staten har gett folkbildningen i uppdrag att själv identifiera målgrupper som är relevanta, men folkbildningen ska sträva efter att nå dem med kort och ofullständig utbildning eller som på andra sätt är utsatta. Vidare har riksdagen fastställt sju verksamhetsområden för folkbildningen, vilka i särskilt hög grad utgör motiv för statens stöd. De sju områdena är:

- den gemensamma värdegrunden; alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen,
- det mångkulturella samhällets utmaningar,
- den demografiska utmaningen,
- det livslånga lärandet,
- kulturen,
- tillgängligheten och möjligheterna för personer med funktionsnedsättning, och
- folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

Under 2011 har Folkbildningsrådet haft som särskilt regeringsuppdrag att lämna förslag på nya verksamhetsområden för folkbildningen. En utgångspunkt för uppdraget är att antalet områden ska reduceras. Regeringsuppdraget kan leda till att ovanstående sju verksamhetsområden förändras i regeringens riktlinjer till Folkbildningsrådet.

Prioriteringar

Folkbildningsrådets prioriterade uppgifter 2012 är att:

- utarbeta ett gemensamt folkbildningspolitiskt idédokument,
- förvalta och värna samhällssystemet för stöd till folkbildningen, och
- fördela statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund.

Uppgifter

Inom medlemsuppdraget

Folkbildningsrådet har till uppgift att för medlemmarnas räkning fullgöra det som regering och riksdag kräver för att statsbidrag ska utgå till den verksamhet som bedrivs av studieförbund och folkhögskolor.

På uppdrag av medlemmarna har Folkbildningsrådet i uppdrag att svara för central drift och utveckling av Folkbildningsnätet.

Av medlemmarna RIO och SKL har Folkbildningsrådet fått i uppdrag att svara för centrala informationsinsatser om folkhögskolornas kursutbud via Folkhögskolornas informationstjänst och att stärka deltagarnas rättsliga ställning inom folkhögskolan genom Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Inom myndighetsuppdraget

Folkbildningsrådet har av riksdag och regering anförtrotts vissa myndighetsuppdrag. De innefattar:

- att företräda staten i förhållande till folkbildningen,
- att besluta om vilka studieförbund, folkhögskolor samt studerandeorganisationer inom folkhögskolan som ska få statsbidrag,
- att fördela statsbidraget mellan dessa,
- att ansvara för systemet för samhällsstöd till folkbildningen,

- att lämna årsredovisning och budgetunderlag till regeringen enligt gällande föreskrifter,
- att kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften och villkor som föreskrivits för statsbidraget,
- att redovisa hur statsbidraget bidragit till att folkbildningens syften har uppnåtts,
- att i enlighet med regeringens riktlinjer lämna rapporter och resultatredovisning av folkbildningens verksamhet till regeringen,
- att återkalla statsbidrag som betalats ut till ett studieförbund eller en folkhögskola i det fall verksamheten inte är förenlig med statens syften med statsbidraget, samt
- att med utgångspunkt i Folkbildningsrådets kvalitetsarbete göra mer långsiktiga bedömningar av existerande verksamheters livskraft i förhållande till behovet av att skapa utrymme för nya verksamheter och att ge nya grupper möjligheter att bedriva statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Genom sitt myndighetsuppdrag svarar Folkbildningsrådet för folkbildningspolitisk bevakning och omvärldsbevakning ur ett nationellt, europeiskt och globalt perspektiv. Vidare har Folkbildningsrådet i uppgift att informera regeringen, myndigheter, andra organisationer, folkbildningens anordnare samt allmänheten om folkbildningens verksamhet och utveckling. Därutöver ska Folkbildningsrådet upprätthålla kontinuerliga kontakter med andra samhällssektorer av betydelse för folkbildningen.

Samlad bedömning

Folkbildningsrådets uppföljningar och verksamhetsstatistik samt nationella utvärderingar utgör tillsammans med externa forskningsresultat underlag för en samlad bedömning av hur statsbidraget medverkat till att folkbildningens syften har uppnåtts. Folkbildningsrådet lämnar varje år en samlad bedömning till regeringen.

Styr- och policydokument från Folkbildningsrådet och dess medlemmar

- Folkbildningsrådets stadgar.
- Representantskapets beslut om organisation, arbetsformer och medlemsuppdrag.
- Arbetsordning för Folkbildningsrådet.
- Statsbidragsvillkor för folkhögskolor och studieförbund.
- Anvisningar inför folkhögskolornas och studieförbundens kvalitetsredovisning 2012.
- Kriterier och fördelningsprinciper för statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund.
- Riktlinjer för prövning av statsbidrag till nya bidragsmottagare samt för utfasning av bidrag.
- Riktlinjer för beredning av och beslut om återkrav av medel i enlighet med förordning om statsbidrag till folkbildningen.
- Riktlinjer för studieomdömen inom folkhögskolan.
- Måldokument för Folkbildningsnätet, Folkhögskolornas informationstjänst samt Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Styrdokument från staten

Som grund för den verksamhet som bedrivs inom Folkbildningsrådet gäller:

- Kulturutskottets betänkande 2011/12: KrU2 och riksdagens beslut 2011-12-21.
- Kulturutskottets betänkande 2005/06: KrU14 och riksdagens beslut 2006-05-31.
- Lära, växa, förändra. Folkbildningsproposition 2005/06:192.
- Förordning (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen.
- Regeringens riktlinjer år 2012 med bilagt regleringsbrev för anslaget 14:1 Bidrag till folkbildningen.
- Förordningen om myndigheters årsredovisning (SFS 2000:605).

- Förvaltningslag (SFS 1986:233, § 4).
- Lag (1996:1 059) om statsbudget.

Därutöver kan regeringen via riktlinjer, förordningar och skrivelser ge Folkbildningsrådet andra uppdrag.

Beslutande och beredande organ

Folkbildningsrådets beslutande och beredande organ utgörs av:

Representantskapet

Representantskapet sammanträder två gånger per år för att fastställa styrelsens och revisorernas berättelser, ta ställning till frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och fastställa ekonomisk ram för Folkbildningsrådets egen budget, välja styrelseordförande och revisorer samt ta emot anmälan om utsedda styrelseledamöter av medlemmarna.

Styrelsen

Styrelsen leder verksamheten och fattar beslut i alla principiella frågor.

Styrelsen ska se till att de uppgifter som anförtrots Folkbildningsrådet fullföljs samt att Folkbildningsrådets verksamhet genomförs inom den av medlemmarna beslutade ekonomiska ramen.

Styrelsen kan delegera till presidiet, ordföranden eller generalsekreteraren att, utifrån av styrelsen fastställda riktlinjer, fatta beslut.

Samråd med medlemsorganisationerna

Samspelet med Folkbildningsrådets medlemmar sker i form av adjungering av ledamöter till styrelsen och genom representation i styrelsens beredningsgrupper. Vidare ska, enligt Folkbildningsrådets stadgar, särskilda samråd genomföras kring frågor som är av mer övergripande och principiell karaktär. Till denna typ av frågor hänförs till ex-

empel verksamhetsplan och ekonomisk budgetram för Folkbildningsrådet samt förslag om budgetunderlag till regeringen.

Varje år genomförs en styrelsekonferens. Folkbildningsrådets och medlemsorganisationernas styrelser deltar. Styrelsekonferensen är ett reflekterande möte för att bland annat göra en gemensam omvärldsanalys.

Beredningsgrupp, styrgrupp och referensgrupp

För att bereda frågor kan styrelsen tillsätta en beredningsgrupp. Denna grupp leds av en styrelseledamot och medlemmarna inbjuds att utse representant enligt stadgarna. Styrelsen fastställer uppgifter och tidsplan och generalsekreteraren svarar för att grupperna tillförs sekreterarstöd och andra kansliresurser. En styrgrupp kan tillsättas för att närmare följa och styra ett medlemsuppdrag. Referensgrupper kan inrättas av generalsekreteraren för att tillföra sakkunskap kring kansliets arbete med myndighets- och medlemsuppdragen.

Aktuella beredningsgrupper

- Uppföljning av Folkbildningens Framsyn.
- Nya statsbidragsmottagare.
- Modell för prövning av etik- och gränsdragningsfrågor.
- Utreda relevanta valideringsfrågor.
- Översyn av folkhögskolans studieomdömen.

Expertgrupp för nationell utvärdering av folkbildningen

Folkbildningsrådets styrelse har beslutat att inrätta en rådgivande expertgrupp för de nationella utvärderingar som genomförs. Gruppen är knuten till ansvarig handläggare. Expertgruppens ledamöter utses av Folkbildningsrådets styrelse och består av en ordförande, tre ledamöter från forskarsamfundet och tre ledamöter föreslagna av Folkbildningsrådets medlemmar.

Aktuella styrgrupper inom medlemsuppdrag

- Folkbildningsnätet.
- Folkhögskolornas informationstjänst.
- Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Folkbildningspolitik och omvärldsbevakning

Folkbildningsrådet svarar i sin myndighetsroll för bevakning och analys av områden som påverkar förutsättningar och villkor för folkbildningen och Folkbildningsrådets arbete på lokal/regional, nationell, europeisk och global nivå. I denna roll ingår att svara för rapportering och bedömning av folkbildningens samlade insatser och effekter samt att företräda folkbildningssektorn i förhållande till regeringskansli och myndigheter.

Folkbildningsrådet har som sektorsmyndighet på folkbildningsområdet ansvar för att säkerställa att nuvarande modell för stöd till folkbildningen bibehålls och utvecklas. I uppdraget ingår att samråda med andra myndigheter. Folkbildningsrådet ska följa och påverka utvecklingen av de offentliga bidragen till studieförbunden och folkhögskolorna. Detta gäller såväl för folkbildningsverksamheten som i relation till utvecklingen inom andra jämförbara områden. Folkbildningsrådet ska verka för en samsyn avseende samhällsmodellen för stöd till folkbildning.

Omvärldsbevakningen utgör en resurs för Folkbildningsrådets styrelse och kansli och genomförs med den inriktning som anges i den strategi som antagits för 2012–2013.

Folkbildningsrådet svarar för myndighetsrelaterade internationella folkbildningsfrågor och har bevaknings- och representationsuppdrag i olika organ och arbetsgrupper med nordisk, europeisk och global anknytning. Folkbildningsrådet deltar i

möten med Utbildningsdepartementet inför rådsmötena i EU.

Folkbildningsrådet framför sina uppfattningar i nationella sammanhang och inom EU. Det sker bland annat genom remissyttranden inom berörda utredningsområden.

Folkbildningsrådet har i uppgift att informera regeringen, myndigheter, andra organisationer, folkbildningens anordnare samt allmänheten om folkbildningens verksamhet och utveckling. Treårigt budgetunderlag lämnas årligen till regeringen. En väsentlig grund för detta arbete är fördjupade analyser av den folkbildningspolitiska utvecklingen och av omvärldsbevakningen.

Folkbildningsrådet följer utvecklingen av Sveriges regionala struktur och riktar särskild uppmärksamhet på de regionala kompetensplattformarna och kulturplanerna i förhållande till folkbildningen. Folkbildningsrådet har kontinuerliga kontakter med andra samhällssektorer av betydelse för folkbildningen. Resultaten tas tillvara och analyseras vid hantering av folkbildningspolitiska frågor, bidragsfrågor, uppföljnings- och kvalitetsfrågor samt nationell utvärdering.

Folkbildningsrådet deltar i det fortsatta arbetet med införandet av ett nationellt ramverk för kvalifikationer (NQF) och prövningen av förutsättningarna för folkbildningen att ansluta utbildningar till systemet. Vidare ska Folkbildningsrådet bidra till utvecklingen av modeller för validering inom folkbildningen samt delta i myndighetssamverkan på området. Genom kontakter med universitet, högskolor, myndigheter och organisationer ska Folkbildningsrådet verka för att folkbildningsforskningen får större utrymme och uppmärksamhet.

Folkbildningsrådet genomför seminarier för folkhögskolornas administrativa personal samt introduktionsseminarier för nya rektorer vid folkhögskolor och i studieförbund.

Särskilda insatser

- Slutföra arbetet med Folkbildningens Vägval & Vilja.
- Följa regionaliseringsprocessen och folkbildningens roll i en framtida organisation.
- Pilotstudie av folkbildningen och regionaliseringen.
- Medverka i arbetet kring NQF och validering.
- Träffa överenskommelse med Högskoleverket om förändring av folkhögskolans behörighetsgivning i och med nya tillträdesregler för högskolan med anledning av Gy2011.
- Träffa överenskommelse med Verket för högskoleservice om nya behörighetsintyg för folkhögskolans Allmänna kurs.
- Utreda folkhögskolornas möjligheter att utfärda intyg för behörighet till gymnasieutbildning.
- Genomföra studieförbunds- och folkhögskolekonferenser.
- Arrangera forskningsbaserade seminarier om folkbildning i Almedalen.

Kommunikation

Folkbildningsrådets kommunikationsstrategi är utgångspunkt för hur Folkbildningsrådet kommunicerar myndighetsuppdragen internt och externt.

Målet för Folkbildningsrådets kommunikation är att målgrupperna ska ha bra kännedom om Folkbildningsrådets verksamhet och resultat samt om statens syften med statsbidraget till folkbildningen. Målgrupperna ska också ha bra kännedom om Folkbildningsrådets uppgifter att fördela statsbidrag till folkbildningen samt att följa upp och utvärdera den statsbidragsberättigade verksamheten.

Externa målgrupper är bidragsmottagare (studieförbund, folkhögskolor och studerandeorganisationer vid folkhögskolor), regering och riksdag, myndigheter, landsting/regioner och kommuner, organisationer, internationella samarbetsorganisationer och allmänheten.

Interna målgrupper är medlemsorganisationerna inom Folkbildningsrådet, styrelse, ledning och medarbetare.

Kommunikationsarbetet planeras och integreras i det dagliga arbetet. Kommunikationsplaner tas fram för samtliga verksamheter och projekt. Därefter följs kommunikationsarbetet upp och utvärderas på samma sätt som annan verksamhet på Folkbildningsrådet.

I kommunikationsplanerna ska användningen av sociala medier uppmärksammas. För att öka möjligheterna till snabb kommunikation används olika sociala medier som komplement till övriga kommunikationskanaler. Genom till exempel Twitter och Facebook sprids information om nyheter i de andra kanalerna. Bruket av sociala medier kan också underlätta kommunikationen om ofta förekommande frågor.

Webbplatsen www.folkbildning.se är primärt redskap för extern kommunikation för att nå Folkbildningsrådets mål med genomförda informationsinsatser. I övrigt används digitala, skriftliga och fysiska kanaler som exempelvis e-post, tryckt informationsmaterial och möten. Dessa kanaler analyseras och värderas kontinuerligt utifrån Folkbildningsrådets kommunikationsbehov.

Folkbildning 2012 – en årsskrift om folkbildningen i samhället produceras som ett komplement till årsredovisningen.

Folkbildningsrådet medverkar vid för folkbildningen betydelsefulla seminarier och konferenser och arrangerar vid behov egna konferenser och seminarier. Folkbildningsrådet strävar efter att föregå med gott exempel och fortsätter att utveckla nya digitala mötesformer. Vidare tar Folkbildningsrådet emot studiebesök.

Kommunikationskanaler

- www.folkbildning.se
- Studieförbundsaktuellt

- Folkhögskoleaktuellt
- Seminarier och konferenser
- Tryckt material
- Folkbildningsnätet
- Sociala medier
- Media

Bidragsfördelning

Verksamheten är inriktad på att ansvara för samhällsmodellen för stöd till folkbildningen och modellerna för statsbidrag till studieförbund och folkhögskolor.

Folkbildningsrådet fastställer statsbidragsvillkor och bidragskriterier samt fördelar folkbildningsanslaget till studieförbund, folkhögskolor och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Fördelningen ska genomföras på sådant sätt att statens syften med stödet till folkbildningen uppnås.

I förekommande fall fördelas medel för utvecklingsarbete och kompetensutveckling, bland annat till folkhögskolorna i form av bidrag till rektors- och personalfortbildning. Vidare fördelar Folkbildningsrådet eventuella övriga anslag som tilldelas Folkbildningsrådet under året.

Folkbildningsrådet bereder ansökningar om statsbidrag från organisationer som avser att starta nya folkhögskolor eller studieförbund samt tar ställning till eventuell utfasning av statsbidrag. Utifrån uppföljning av verksamheten och förändringar i omvärlden dras slutsatser för bidragsfördelning till folkhögskola och studieförbund.

Vidare behandlas ansökningar från organisationer som önskar statsbidrag vid övertagande av huvudmannaskap för en befintlig folkhögskola. Folkbildningsrådet bedömer om organisatoriska förändringar hos nuvarande bidragsmottagare är av betydelse för erhållande av statsbidrag. Folkbildningsrådet arbetar för att förebygga felaktig

användning av statsbidragen genom informationsinsatser samt genom medverkan vid konferenser och utbildningar.

Folkbildningsrådet uppmärksammar om verksamhet i studieförbund och folkhögskolor inte uppfyller bidragsvillkor och korrigerar i förekommande fall beräkningsunderlag för statsbidrag. I sådana fall kan Folkbildningsrådet återta statsbidrag samt omfördelar dessa medel.

Folkbildningsrådet inrättar en särskild beredningsgrupp för att ta fram en modell för prövning av etik- och gränsdragningsfrågor utifrån kvalitetskraven i grundvillkoren och övriga förutsättningar för att erhålla statsbidrag.

Folkbildningsrådet ska inom ramen för Folkbildningsnätet, tillsammans med andra lämpliga åtgärder, göra särskilda insatser avseende flexibelt lärande vid folkhögskolor och studieförbund. Den digitala delaktigheten inom folkbildningen ska stärkas genom att pedagogiska verktyg och mötesplatser på nätet utvecklas.

Folkbildningsrådet samarbetar med andra bidragsgivande myndigheter samt med kommuner och landsting/regioner. Samsyn eftersträvas beträffande samhällsmodellen för stöd till folkbildningen. Det sker genom informationsaktiviteter, deltagande i nätverk och kontakter i konkreta bidragsärenden. Förstärkningsbidrag till folkhögskolor fördelas i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.

Särskilda insatser

- Informera om och implementera beslutade nya modeller för bidragsfördelning till studieförbund respektive folkhögskolor.
- Överlägga med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och andra myndigheter om samhällsmodellen för stöd till folkbildningen.
- Informera andra bidragsgivare till folkbildningen om nya modeller för bidragsfördelning till studieförbund respektive folkhögskolor.

- Finna former för arbetet med att upprätthålla grundläggande kvalitetskrav när det gäller anslagsfördelningen.
- Fördela medel till den särskilda folkhögskole-satsningen för ungdomar som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan.

Verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete

Folkbildningsrådet följer upp verksamheten i förhållande till statens syften med stödet till folkbildningen och de villkor som Folkbildningsrådet har föreskrivet för att statsbidrag ska lämnas. Folkbildningsrådet beaktar synpunkterna i Riksrevisionens rapport *Statens stöd till studieförbunden* särskilt vad gäller risk- och väsentlighetsanalys. I enlighet med regeringens riktlinjer lämnas rapporter och resultatredovisning av folkbildningens insatser till regeringen. Folkbildningsrådet tar fram och förankrar gemensamma ramar för ett förstärkt kvalitetsarbete och utarbetar nationell kvalitetsredovisning för folkbildningen. Uppföljningsarbetet anpassas till de nya kriterierna och anvisningarna i 2012 års statsbidragssystem och till uppgiften att ansvara för samhällsstödsmodellen i relation till andra bidragsgivare/myndigheter.

Verksamhetsuppföljning

Folkbildningsrådet följer upp att folkhögskolor och studieförbund årligen upprättar och sänder in de dokument/redovisningar som anges i statsbidragsvillkoren samt att dokumenten uppfyller de krav som ställs. Genom fortsatt digitalisering utvecklas och kvalitetssäkras rutiner för att hantera dessa handlingar. Vidare följer Folkbildningsrådet hur studieförbunden och folkhögskolorna arbetar med kontroll och uppföljning av rapporterad verksamhet samt resultat av kontrollen. Hur den interna kontrollen av bidragshantering utförs, resul-

tatet av denna kontroll och vilka delar som behöver vidareutvecklas redovisas till regeringen.

Folkbildningsrådet tar fram statistiska och ekonomiska underlag för bidragsfördelning och till årsredovisning, budgetunderlag och övrig återrapportering till regeringen. Folkbildningsrådet tillhandahåller också officiell statistik avseende studieförbundens och folkhögskolornas verksamhet och ekonomi.

Folkbildningsrådet följer och genomför analyser av ekonomin i folkhögskolor och studieförbund, samt gör en årlig sammanställning av studieförbundens lokalavdelningars ekonomi.

Till regeringen redovisas resultat av de utvärderings- och uppföljningsinsatser samt den försöks- och utvecklingsverksamhet som bedrivs inom folkbildningen, kommunernas och landstingens/regionernas bidrag till studieförbund och folkhögskolor, uppgifter om i vilken grad deltagare vid folkhögskolor har avbrutit utbildningarna samt i vilken grad deltagarna erhåller studieomdömen och behörighetsintyg. Folkbildningsrådet följer också upp och analyserar uppgifter om pedagogiska utbildningsnivåer hos folkhögskolans personal.

Folkbildningsrådet besöker alla studieförbunds förbundsledningar, en lokalavdelning per studieförbund och tio folkhögskolor för att ta del av anordnarnas kvalitets- och uppföljningsarbete samt för samtal med ledningsansvariga om frågor av uppföljningskaraktär.

Folkbildningsrådet genomför andra uppföljningar vid behov.

Systemet för inrapportering av verksamhet utvecklas för att höja kvaliteten i de insamlade uppgifterna och i efterföljande analys. Statistiken presenterad via internet ses över, justeras och kompletteras.

Folkbildningsrådet samverkar med andra myndig-

heter och organisationer i frågor som rör uppföljning och verksamhetsredovisning.

Särskilda insatser

- Utveckla risk- och väsentlighetsanalys inom studieförbund och folkhögskolor.
- Redovisa till regeringen resultaten av den särskilda folkhögskolesatsningen för ungdomar som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan.
- Återrapportera om internkontroll i folkhögskola.

Kvalitetsarbete

Folkbildningsrådet utarbetar årligen nationell kvalitetsredovisning för folkbildningen utifrån folkhögskolornas och studieförbundens redovisningar. Folkbildningsrådets styrelse fastställde i oktober 2010 plan för redovisning av folkbildningens kvalitetsarbete 2011–2014. Den nationella kvalitetsredovisningen ska ge en bild av hur systematiken i studieförbunds och folkhögskolors kvalitetsarbete utvecklas och hur kvalitetsarbete bedrivs i relation till statens syften. I den nationella kvalitetsredovisningen lämnar bidragsmottagarna en beskrivning av sitt kvalitetsarbete och dess resultat och effekter på verksamheten.

Folkbildningsrådet stimulerar, stödjer arbetet och kontrollerar att det sker samt tar fram och förankrar anvisningar för studieförbundens och folkhögskolornas kvalitetsredovisning.

Folkbildningsrådet samverkar med andra myndigheter och organisationer för att utbyta erfarenheter om kvalitetsarbete.

Nationella utvärderingar

I folkbildningspropositionen 2005/06:192: *Lära, växa, förändra* markerade regeringen de nationella utvärderingarnas ökade betydelse, samtidigt

som bredden i Folkbildningsrådets utvärderingsuppdrag betonades. Folkbildningsrådets nationella utvärderingar ska belysa i vilken grad som folkbildningen uppfyller syftena med statens stöd till folkbildningen, det vill säga de ska inriktas mot folkbildningens samhällseffekter. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag.

Under hösten 2009 utarbetade Folkbildningsrådet därför en femårig strategi för de nationella utvärderingarna 2010–2014. Arbetet med att bygga upp Folkbildningsrådets utvärderingsverksamhet i enlighet med denna strategi inleddes under 2010. De nationella utvärderingar som Folkbildningsrådet genomförde under 2011 innebar fortsatt uppbyggnad. Arbetet intensifierades och inriktades, i enlighet med den beslutade strategin, mot att analysera och belysa i vilken grad som folkbildningen uppfyller syftena med statens stöd till folkbildningen. Inför 2012 beräknas den nationella utvärderingsverksamheten att ha nått en omfattning som motsvarar de ambitioner som beskrivs i den beslutade strategin. Därmed är själva uppbyggnadsfasen avslutad. Under de följande två åren beräknas verksamhetens omfattning vara i princip oförändrad, medan kostnaderna beräknas minska 2014, då erfarenheterna från de föregående fyra årens utvärderingsverksamhet samlas ihop och analyseras. Under 2012 påbörjas en diskussion om Folkbildningsrådets nationella utvärderingar efter 2014.

Folkbildningsrådets styrelse fattar under 2014 beslut om en ny utvärderingsstrategi.

Som stöd i arbetet med de nationella utvärderingarna har Folkbildningsrådet inrättat en rådgivande expertgrupp som består av personer med forsknings- och utvärderingskompetens samt av representanter från medlemsorganisationerna. Ordförande är riksdagsledamot.

Under 2012 fortgår arbetet med att utveckla Folkbildningsrådets nationella och internationella nätverk inom utvärderingsområdet.

Folkbildningsrådet arbetar med två typer av utvärderingar; allmänna utvärderingar som belyser villkoren för folkbildningen och syftesinriktade utvärderingar som är inriktade mot syftena med statens stöd till folkbildningen.

Nya system för statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund

För att statens syften med statsbidragen till folkbildningen ska kunna uppfyllas förutsätts att statsbidragen ges till verksamhet med denna potential, det vill säga att statsbidraget riktas mot avsedd verksamhet och ges med en adekvat fördelning, samt att bidragsvillkoren i övrigt överensstämmer med statens syften med folkbildningen.

Under 2012 införs nya modeller för fördelning av statsbidrag till folkhögskolor respektive studieförbunden. En utvärdering har tillsatts som omfattar planering, implementering och resultat av de nya bidragssystemen. I januari 2012 presenteras den första av tre delrapporter inom denna utvärdering, avseende planeringen och framtagandet av de nya bidragsmodellerna. Vid halvårsskiftet kommer delrapport 2, som handlar om implementeringen.

Studieförbundens kulturprogram

Under 2010 genomförde studieförbunden sammanlagt 314 600 kulturprogram som samlade drygt 16 miljoner deltagare.

En utvärdering startade 2011 som undersöker vilken betydelse som denna omfattande och växande verksamhet har. Som underlag för utvärderingen genomfördes under våren 2011 en kartläggning av kulturprogrammets ekonomiska betydelse för Sveriges kommuner i samarbete med Högskolan i Jönköping.

Utvärderingen utförs i form av tre delstudier:

- Delstudie 1: Kulturprogrammets betydelse för deltagarna.
- Delstudie 2: Kulturprogrammets betydelse för de medverkande.

- Delstudie 3: Kulturprogrammets betydelse för det omgivande samhället.

Under 2012 presenteras 1–2 delrapporter från de tre delstudierna.

Folkhögskolorna och deras huvudmän

Folkbildningsrådet publicerade 2009 utvärderingsrapporten *Folkrörelseanknytningar och marknadsrelationer – Studieförbunden och deras grundar-, medlems- och samverkansorganisationer*.

I denna undersökte forskare vid Ersta Sköndal högskola hur relationerna mellan studieförbund och deras grundar-, medlems- och samverkansorganisationer ser ut och uppfattas av aktörerna själva. Med utgångspunkt i en historisk beskrivning av hur och varför dessa relationer en gång etablerats koncentrerades analysen till frågan om hur relationerna förändrats främst under de senaste decennierna.

Under 2010 påbörjades planeringen av en motsvarande undersökning av relationerna mellan folkhögskolorna och deras huvudmän. Huvuddelen av utvärderingen ägde rum under 2011. Slutrapportering sker 2012.

Valstudier

Folkbildningen ska bland annat bidra till att stärka och utveckla demokratin och bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen. Som en del i detta uppdrag genomförde studieförbund och folkhögskolor en mängd bildningsaktiviteter – ”valstudier” – inför riksdags-, kommun- och landstingsvalen 2010.

Under 2011 startade en nationell utvärdering av dessa valstudier. Slutrapporten presenteras under 2012.

Folkbildningens transnationella arbete

Som en del i arbetet med den nationella utvärderingen genomförde Folkbildningsrådet under 2010 en kartläggning av studieförbundens och folkhögskolornas transnationella arbete. Kartläggningen gjordes i samarbete med Mimer, nationellt program för folkbildningsforskning vid Linköpings universitet.

Med utgångspunkt i denna kartläggning påbörjades under 2011 planeringen av en utvärdering av folkbildningens transnationella arbete. En slutrapport från denna utvärdering presenteras under 2012.

Ytterligare utvärderingar

Arbetet med att identifiera utvärderingsbehov och initiera nationella utvärderingar i enlighet med dessa behov pågår kontinuerligt. Därför kan ytterligare ett antal utvärderingar komma att starta under 2012.

Medlemsuppdrag

En eller flera medlemmar tillsammans kan ge Folkbildningsrådet i uppdrag att för medlemmens/medlemmarnas räkning genomföra uppdrag. Uppdrag leds av en styrgrupp bestående av personer nominerade av medlemmen/medlemmarna. Styrgruppen ansvarar för att förankra sitt förslag till verksamhetsplan och budget inom respektive medlemsorganisation innan Folkbildningsrådets styrelse tar beslut om att ta sig an uppdraget. Styrgruppen ansvarar för riktlinjer för uppdraget, måldokument, verksamhetsplan och budget. Medlemsuppdrag kan vara tidsbestämt. Utvärdering av medlemsuppdrag ska genomföras enligt beslut i styrgruppen. Folkbildningsrådet bär ansvar för att tillhandahålla kansli och personal i enlighet med uppdragsbeskrivningar och budget.

Folkbildningsnätet

Folkbildningsnätet, FBN, är öppet för alla verksamheter inom folkbildningen. Det administreras centralt av Folkbildningsrådet på uppdrag av dess medlemmar. Till stöd för arbetet finns en särskild styrgrupp med företrädare för medlemsorganisationerna.

Folkbildningsnätet består av tre delar:

- Konferenssystemet FirstClass för studier och kommunikation.
- Pedagogiska resurser (webbportal).
- Webbvideo (konferens och inspelning).

Mål för Folkbildningsnätet

- FBN ska erbjuda pedagogiska verktyg och resurser för folkbildningens lärande,
- FBN ska stödja den pedagogiska utvecklingen av flexibelt lärandet inom folkbildningen,
- FBN ska erbjuda mötesplatser för folkbildningen, och
- FBN ska erbjuda organisationerna inom folkbildningen möjlighet att skapa interna konferensmiljöer.

Flexibelt lärande

Med de ökade krav som studieförbundsavdelningar och folkhögskolor ställs inför vad gäller digital kommunikation och på digitala resurser och tjänster i den pedagogiska verksamheten spelar Folkbildningsnätet en viktig roll i utvecklandet av det nätbaserade lärandet inom folkbildningens organisationer.

Särskilda insatser

- Spridningsarbete: Folkbildningsnätet gör fortsatta insatser för att öka kännedomen om och användningen av Folkbildningsnätet.
- Öppna lärresurser: Folkbildningsnätet vill främja och stödja en delakultur inom folkbildningen genom att skapa strukturer och verktyg för att utveckla öppna och fritt tillgängliga lärresurser (oer) inom folkbildningen. Kompetensutveck-

ling i oer-arbetet är också en viktig del av insatsen.

- Tillgänglighetsarbete: Utredningsarbete görs under hösten 2011 som ger underlag för ett särskilt tillgänglighetsprojekt med syfte att göra Folkbildningsnätet än mer tillgängligt för alla. Erfarenheter av tillgänglighetsarbetet ställs också samman i ett studiematerial.

Folkhögskolornas informationstjänst

Organisation

Folkhögskolornas informationstjänst, FIN, arbetar på uppdrag av Folkbildningsrådets medlemsorganisationer Rørelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och finansieras via folkhögskolornas statsbidrag. FIN:s arbete har förordningen om statsbidrag till folkbildningen som grund.

FIN:s uppdrag

Att genom målinriktat kommunikationsarbete skapa en tydlig bild av folkhögskolan som skolform och bidra till rekrytering av kursdeltagare.

FIN:s vision

Att alla vet vad folkhögskolan ger, gör och skapar och att FIN är den självklara vägen till den samlade informationen om landets folkhögskolor och deras kursutbud.

Inriktningsmål

- FIN ska marknadsföra folkhögskolan och kommunicera folkhögskolans identitet och kännetecken så att folkhögskolan blir mer synlig.
- FIN ska bidra till rekryteringen av kursdeltagare samt vägleda och informera presumtiva kursdeltagare och vidareinformatörer om folkhögskolan som skolform och om folkhögskolekurser.
- FIN ska nätverka med andra utbildningsanordnare, myndigheter och aktörer inom medieområdet samt anpassa sin kommunikation till medieutvecklingen.

- FIN ska stödja folkhögskolorna i arbetet med kommunikation, marknadsföring och studie- och yrkesvägledning.

Särskilda insatser

- Fortsätta att utveckla folkhögskola.nu.
- Skapa en ny Folkhögskolekatalog.
- Samordna Folkhögskolans dag lördagen den 5 maj 2012.

Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

FSR:s uppdrag och uppgifter

Folkhögskolornas studeranderättsliga råd, FSR, är ett medlemsuppdrag från Rørelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. FSR har till uppgift att stärka de folkhögskolestuderandes rättsliga ställning. Detta görs genom en styrgrupp, ett kansli, samt ett studeranderättsligt råd. Rådet består av företrädare för medlemsorganisationerna, för de studerande och har en oberoende jurist som ordförande.

- FSR ska verka för att folkhögskolorna upprättar en egen studeranderättslig standard utifrån vissa gemensamma områden samt träffar en överenskommelse med FSR.
- FSR ska vara rådgivande till folkhögskolorna i arbetet med de studeranderättsliga frågorna.
- FSR ska via olika kanaler informera om hur det studeranderättsliga arbetet är organiserat inom folkhögskolan.
- FSR ska handlägga ärenden som rör studerande vid folkhögskolornas långa kurser. Efter skriftlig anmälan från studerande avger det studeranderättsliga rådet yttrande i ärendet.

Särskilda insatser

- Genomföra insatser riktade till de skolor som ännu inte har anslutit sig till FSR.
- Genomföra informations- och utbildningsinsatser om studeranderättsfrågor i allmänhet och arbetsmiljöfrågor samt diskrimineringsfrågor i synnerhet.

- Vidareutveckla rutiner och metoder för det studeranderättsliga rådets arbete.
- Vidareutveckla en hjälprea som stöd för det studeranderättsliga arbetet.
- Vidareutveckla webbaserad information om studeranderättsliga frågor.

Administration

Den administrativa enheten utgör ett stöd till samtliga enheter inom Folkbildningsrådets kansli och arbetar med frågor som rör ekonomi, personal, produktion, konferens, IT och service.

Arbetsuppgifterna inom ekonomi är bland annat bokföring och bokslutsarbete samt att följa upp förändringar i gällande lagstiftning inom dessa områden. Inom området personal sker stödet genom rekryteringar, avtal om köp av tjänster, löneutbetalningar, arbetsmiljöarbete, framtagande av olika personalpolicies med mera.

Enheten svarar för samordning och upphandling av Folkbildningsrådets produktion och följer upp att den grafiska profilen används/anpassas på ett konsekvent sätt i olika produktioner. Enheten svarar också för samordning, utveckling, planering och administration av konferenser, seminarier och studiebesök.

IT-stödet sker genom programuppdatering och drift av Folkbildningsrådets datatrafik internt och externt. Servicestödet innefattar bland annat växel och reception, mötes- och konferensservice, lokalfrågor och arkiv.

Särskilda insatser

- Fortsatt utveckling av kansliets mötes- och konferensverksamhet i syfte att stimulera en ökad användning av digitala mötesplatser.

Trycksaksproduktion

- Fakta om folkbildning 2012

- Årsskrift 2012
- Informationsmaterial, Almedalsveckan
- Utvärderingsrapporter 2012

Kansli

Kansliets organisation, kompetensområden och personal anpassas till fastställd verksamhetsplan, regeringens riktlinjer och andra beslut med konsekvenser för kansliet.

Arbetsuppgifter som utförs av kansliets personal genomförs i enlighet med de anvisningar och villkor som Folkbildningsrådets medlemsorganisationer och styrelse samt regeringen anger. Uppgifterna redovisas inom respektive område i verksamhetsplanen. Till detta kommer kansligemensamma arbetsuppgifter.

Folkbildningsrådets myndighetsuppdrag kräver hög kvalitet i beredningen av ärenden. En väsentlig del av kansliets arbete går åt till denna beredning. Verksamheten ställer krav på att både expertkompetens och generell kompetens finns på kansliet.

Kansliet förväntas att utifrån sitt ansvar för sektorn folkbildning bistå utredningar med material och att medverka i regeringens och myndigheters arbetsgrupper och möten.

Fastställda planer för jämställdhet, miljö (hållbar utveckling), arbetsmiljö, krispolicy, kompetensutveckling, friskvård samt lönekartläggning ska årligen följas upp. Revidering av dessa planer sker i arbetsgrupper med representanter från den lokala fackklubben och arbetsgivaren.

Under 2010–2011 har Folkbildningsrådet med stöd av Trygghetsrådet genomfört ett utvecklingsarbete enligt metoden KIV-processen (kompetensutveckling för individ och verksamhet). Detta arbete har resulterat i en kompetensplan för 2011–2012.

Kvalitetsarbete

Kvalitetssäkring av Folkbildningsrådets arbete fungerar som en integrerad del av enheternas verksamhet och är kompetensutvecklande. Kvalitetssäkringen utförs som en kombination av enheternas ”interna” arbete och ”extern” granskning av en kansligemensam kvalitetssäkringsgrupp. Enheterna definierar internt vilka de centrala verksamheterna är, vad som bör betraktas som kvalitet i dessa verksamheter och hur denna kvalitet kan upprätthållas och säkras. Kvalitetssäkringsgruppen bidrar med externa, perspektiv och konstruktiv problematisering.

Kompetensutveckling

Kansliets organisation och samlade kompetens ska kontinuerligt utvecklas för att motsvara interna och externa behov. En partssammansatt grupp svarar för samordning och planering av i första hand gemensamma kompetensutvecklingsinsatser i form av seminarier, kurser, studiebesök med mera.

Personalen ska därutöver ges möjlighet till kompetensutveckling i enlighet med individuellt upprättade utvecklingsplaner.

Arbetsfördelning

Kansliet är organiserat i tre enheter för myndighetsuppdragen och en enhet för administration under GS-ledning. Samtliga medlemsuppdrag utförs också av enheter och har styrgrupper med företrädare för medlemmarna. Kansliorganisationen ses kontinuerligt över för att passa verksamhetens behov.

Majoriteten anställda vid Folkbildningsrådet är tillsvidareanställda och de flesta är heltidstjänster. Antalet anställda för myndighetsuppdragen uppgår till 19 personer (18,6 tjänster), varav tre arbetar delvis med service till Folkbildningshuset (reception, växel och kontorsservice). Antalet anställda för medlemsuppdrag är sju personer.

Kansliets organisation

Ledning

- Generalsekreterare
- Folkbildningspolitik, omvärldsfrågor och kommunikation

Myndighetsuppdrag

- Bidragsfördelning
- Verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete
- Nationell utvärdering

Medlemsuppdrag

- Folkbildningsnätet
- Folkhögskolornas informationstjänst
- Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Administration

- Växel, reception, ekonomi, personal, produktion, IT och service

Finansiering

Folkbildningsrådets verksamhet finansieras via de medel som representantskapet vid det årliga höstsammanträdet avsätter ur folkbildningsanslaget. Därutöver kan finansiering av uppdrag, projekt och utveckling helt eller delvis ske genom andra myndighetsbidrag. Verksamheten ska präglas av effektiv resurshantering och möjligheter till besparingar ska beaktas.

Genom samverkan med RIO sker även samfinansiering av vissa kanslikostnader. Därutöver tillkommer vissa försäljningsintäkter samt ränteintäkter.

Finansiering av myndighetsuppdragen sker genom uttag ur folkbildningsanslaget i proportion till studieförbundens och folkhögskolornas andelar.

I och med att Folkbildningsrådet har tilldelats ett entydigt utvärderingsuppdrag har villkoren för finansieringen av nationell utvärdering förändrats.

Möjligheten att delfinansiera utvärderingar med hjälp av externa forskningsmedel har upphört.

Finansiering av medlemsuppdraget Folkbildningsnätet sker via en särskild överenskommelse där studieförbundens och folkhögskolornas andel av folkbildningsanslaget relateras till insatserna inom medlemsuppdraget. Finansiering av medlemsuppdraget Folkhögskolornas informationstjänst sker via folkhögskolornas andel av folkbildningsanslaget. Finansiering av medlemsuppdraget Folkhögskolornas studeranderättsliga råd sker via folkhögskolornas andel av folkbildningsanslaget.

Budget 2012 (tkr)

FINANSIERING

Anslag	
Allmänna folkbildningsanslaget	3 305 625
Anslag via Arbetsförmedlingen (prel)	72 000
Övrig finansiering	
Upplösning reserverade medel	3 309
Övriga intäkter och ränteintäkter	1 050
	<hr/>
	3 381 984

DISPOSITION

Allmänt statsbidrag till	
studieförbund	1 659 789
folkhögskolor	1 598 286
studerandeorganisation inom folkhögskolan	200
Folkbildningsrådets myndighetsuppdrag ¹	28 385
Särskilda insatser inom Flexibelt lärande	8 500
Övriga uppdrag	
Folkhögskolesatsning för arbetslösa ungdomar (prel)	72 000
Medlemsuppdrag	
Folkbildningsnätet	5 725
Folkhögskolornas informationstjänst	7 744
Folkhögskolornas studeranderättsliga råd	1 355
	<hr/>
	3 381 984

¹ Folkbildningsrådets myndighetsuppdrag

<i>Beslutande och beredande organ</i>	4 095
<i>Till styrelsens förfogande</i>	500
<i>Folkbildningspolitik och omvärldsbevakning</i>	2 840
<i>Kommunikation</i>	2 850
<i>Bidragsfördelning</i>	2 530
<i>Verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete</i>	5 550
<i>Nationell utvärdering</i>	6 200
<i>FBR kansli (ledning och administration)</i>	3 820
	<hr/>
	28 385

Folkbildningsrådet

Box 380 74, 100 64 Stockholm

Tel: 08-412 48 00, fax: 08-21 88 26

fbr@folkbildning.se

www.folkbildning.se